Euroopa Parlament
2019-2024

Kalanduskomisjon

2021/2169(INI)

8.11.2022

RAPORTI PROJEKT

ühise kalanduspoliitika rakendamise seisu ja tulevikuväljavaadete kohta
(2021/2169(INI))

Kalanduskomisjon

Raportöör: Gabriel Mato

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....3

SELETUSKIRI 9

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ühise kalanduspoliitika rakendamise seisu ja tulevikuväljavaadete kohta (2021/2169(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 3, 4, 5, 11, 38, 39, 43 ja 349,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta[1],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

– võttes arvesse kalanduskomisjoni raportit (A9-0000/2022),

A. arvestades, et kuna Euroopa Parlament on juba avaldanud arvamust ühise kalanduspoliitika mitme eripära kohta, on asjakohane keskenduda edaspidi peamiselt mere bioloogiliste ressursside kaitsele ja kalavarude majandamisele ühise kalanduspoliitika (ÜKP) raames;

ÜKP üldeesmärgid

1. tuletab meelde, et ühine kalanduspoliitika peab tagama, et püügitegevus ja vesiviljelus oleks keskkonna seisukohast pikaajaliselt kestlikud ning et neid majandataks nii, et see oleks kooskõlas eesmärkidega saavutada majanduslikku, sotsiaalset ja tööhõivealast kasu ning toetada toiduvarude kättesaadavust;

2. peab kahetsusväärseks, et alates 2014. aastast on ühise kalanduspoliitika rakendamisel keskendutud peamiselt keskkonnaaspektile, seda on peetud esmatähtsaks ning sotsiaal-majanduslikud kaalutlused ja toiduga kindlustatus on jäänud teisejärguliseks; on seisukohal, et sellest tulenev negatiivne mõju kalandussektorile on pärast Brexitit ja COVID-19 pandeemiat süvenenud ning et need negatiivsed mõjud on hiljutiste rahvusvaheliste geopoliitiliste arengute tõttu üha kasvanud ja muutunud jätkusuutmatuks;

3. rõhutab, et mereandide CO_2 jalajälg on üldiselt väiksem kui maismaal toodetud toidul, mis näitab mereandide strateegilist väärtust Euroopa rohelise kokkuleppe kontekstis;

4. on seisukohal, et ühise kalanduspoliitika reformiga tuleks püüda selle eesmärke tasakaalustada; toetab seetõttu ühise kalanduspoliitika sotsiaal-majandusliku ja toiduga kindlustatuse mõõtme tugevdamist ning võrdsete tingimuste saavutamist selle rahvusvahelises mõõtmes;

[1] ELT L 354, 28.12.2013, lk 22.

5. palub sellega seoses, et komisjon viiks enne mis tahes strateegia või õigusakti ettepaneku tegemist või poliitiliste otsuste tegemist süstemaatiliselt läbi täielikud mõju eel- ja järelhindamised, sealhulgas sotsiaal-majanduslikud analüüsid;

6. kutsub komisjoni ja nõukogu üles väärtustama poliitika kujundamisel rohkem kalanduse tähtsust toiduainetega varustamise toetamisel;

7. rõhutab kalurite strateegilist rolli toiduainete väärtusahelas ja toiduga kindlustatuses;

Maksimaalne jätkusuutlik saagikus (MSY)

8. on seisukohal, et maksimaalse jätkusuutliku saagikuse kasutamine kalavarude majandamise võrdlusalusena on aidanud parandada kalavarude üldist olukorda; on siiski seisukohal, et maksimaalse jätkusuutliku saagikuse eesmärgi rakendamisel tuleks arvesse võtta tegelikku seisu ning sotsiaal-majanduslikku, proportsionaalsuse ja toiduga kindlustatuse mõõdet, mis on sätestatud aluslepingus ning ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) tegevusjuhendis;

9. tuletab sellega seoses meelde, et eesmärki jõuda kõigi kalavarude maksimaalse jätkusuutliku saagikuseni „2020. aastaks kõigi kalavarude puhul“ oli pärast 2013. aastat vastu võetud piirkondlike mitmeaastaste kavade määrustes juba edasi arendatud;

10. on seetõttu seisukohal, et määruses (EL) nr 1380/2013 (ühise kalanduspoliitika alusmäärus) sätestatud maksimaalse jätkusuutliku saagikuse eesmärki tuleks vastavalt kohandada;

Lossimiskohustus ja soovimatu püügi vähendamine

11. kordab seisukohti, mida väljendas oma 18. mai 2021. aasta resolutsioonis lossimiskohustuse kohta[2]; tuletab meelde, et lossimiskohustust, mis kehtestati kalavarude majandamises kui põhimõtteline muutus paradigmas, ei rakendata nõuetekohaselt; rõhutab veel kord, et lossimiskohustus ei ole eesmärk omaette, vaid vahend soovimatu püügi minimeerimiseks, ning et tuleb hinnata selle kohustuse sotsiaal-majanduslikku mõju;

12. on lisaks seisukohal, et:

   – kehtivat lossimiskohustust tuleks kohaldada paindlikult, võttes arvesse iga püügipiirkonna eripära;

   – lossimiskohustuse kohaldamisala tuleks läbi vaadata, et vähendada püüki piiravate liikide ja keeruliste eranditega seotud probleeme;

   – lossimiskohustus tuleks muuta atraktiivsemaks, eelkõige stiimulite kaudu, et parandada ettevõtjate isevastutust ja seeläbi nõuete täitmist;

13. rõhutab, et soovimatu püügi minimeerimise eesmärk tuleks saavutada peamiselt tehniliste meetmete abil ning seda tuleks toetada saagi parema dokumenteerimisega;

[2] ELT C 15, 12.1.2022, lk 9.

kutsub komisjoni üles tegema kaasseadusandjatele ettepanekuid lossimiskohustuse muude alternatiivide kohta;

Kaitsemeetmed

Kalapüügivõimalused

14. tuletab meelde, et lubatud kogupüük ja kvoodid on kõige otsesem viis kalastussuremuse haldamiseks, kuid ühe kalavaru lubatud kogupüük võib olla mitme liigiga püügipiirkondades probleemne (sõltuvalt püüki piiravast mõjust);

15. kutsub komisjoni ja nõukogu üles kehtestama lubatud kogupüüki ainult peamiste sihtliikide jaoks;

16. rõhutab, et suhteline stabiilsus, mis kehtestati neli aastakümmet tagasi, on laialdaselt tunnustatud kui tähtis vahend, millega tagada kalavarude riikidevahelisel jagamisel pikaajaline prognoositavus ja järjepidevus; rõhutab siiski, et lõhe riiklike kvootide eraldamise ja liikmesriikide kalalaevastike tegelike huvide vahel on aja jooksul oluliselt suurenenud ning Brexit on seda veelgi süvendanud; rõhutab ka, et kliimamuutustel on suur mõju kalavarude jaotumisele;

17. on seetõttu veendunud, et praegust suhtelist stabiilsust on vaja kohandada, säilitades samal ajal selle põhimõtte alused; palub, et komisjon esitaks põhjaliku hinnangu praeguse suhtelise stabiilsuse ja võimalike kohanemisstsenaariumide kohta;

Laevastike majandamine

18. palub komisjonil teha ettepanek struktuuripoliitika kohandamiseks, et hõlbustada kalandussektori CO_2 heite vähendamist ning parandada ohutust ja töötingimusi, eelkõige kasutades täielikult ära olemasoleva kogumahutavuse riiklike püügivõimsuse ülemmäärade piires ning jättes püügivõimsuse arvutamisel välja sotsiaalse ja ohutusega seotud tonnaaži;

Piirkondlikud mitmeaastased kavad

19. tunnistab, et mitmeaastased kavad on piirkondliku kalavarude majandamise peamiste raamistikena tähtsad;

20. kutsub komisjoni üles tegema ettepanekut muuta need kavad paindlikumaks, et neis võetaks arvesse sotsiaal-majanduslikke kaalutlusi ja muutuvaid tingimusi;

21. rõhutab, et ökosüsteemil põhinevat lähenemisviisi tuleb piirkondlikul tasandil paremini rakendada ning on vaja järjepidevaid kalavarude majandamise meetmeid seoses kalavarudega, mis piirnevad mitme mitmeaastase kavaga hõlmatud piirkondadega;

Juhtimine

Komisjoni-sisene korraldus

22. soovitab tungivalt, arvestades kalanduse strateegilist tähtsust tervisliku ja kvaliteetse toidu allikana, et seda poliitikat tunnustataks komisjonis ja et komisjoni vastutavates talitustes töötaks piisavalt kalandusvaldkonna eksperte;

Regionaliseerimine ja huvirühmade kaasamine

23. julgustab liikmesriike kasutama laialdaselt piirkondliku koostöö vahendit kooskõlas ühise kalanduspoliitika alusmääruse artikliga 18;

24. rõhutab, et nõuandekomisjonidel on huvirühmadega konsulteerimisel otsustav roll;

25. toetab nõuandekomisjonide praegust koosseisu, kus teiste huvirühmadega võrreldes moodustavad enamuse sotsiaal-majanduslikud osalejad;

26. rõhutab, kui oluline on kaasata nõuandekomisjonid Euroopa Parlamendi töösse;

27. mõistab hukka asjaolu, et puudub piisav läbipaistvus ja järelevalve selle üle, kuidas nõuandekomisjonide nõuandeid otsuste tegemisel arvesse võetakse; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles osalema süstemaatiliselt ja aktiivselt nõuandekomisjonide koosolekutel ning teavitama paremini nõuannete väärtusest;

28. on seisukohal, et tuleb arendada ühist juhtimist koos nõuandekomisjonidega, et tugevdada alt üles lähenemisviisi;

Teadusel ja mõjuhinnangutel põhinevad otsused

29. palub, et komisjon tugineks kõigis oma poliitilistes ja seadusandlikes algatustes (sealhulgas rakendusaktides, millega kehtestatakse kalandusele piiranguid) teaduslikele, tehnilistele ja majanduslikele nõuannetele (sh kalurite kogemused) ning eelnevatele mõjuhinnangutele;

30. on seisukohal, et nõuandekomisjonidele tuleks anda võimalus osaleda komisjoni nõuküsimistes Rahvusvaheliselt Mereuurimise Nõukogult (ICES) ning kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomiteelt (STECF), et edendada tihedamat koostööd teadlaste ja sidusrühmade vahel;

31. palub, et komisjoni teavitaks Euroopa Parlamenti nendest nõuküsimistest süstemaatiliselt;

Kalanduse integreerimine laiemasse poliitika konteksti

32. rõhutab, et kalandusele ja vesiviljelusele tuleb anda poliitika kujundamisel ja ruumilisel planeerimisel teiste sektoritega võrreldes õiglane koht;

33. tuletab meelde, et kestliku arengu edendamiseks kooskõlas ELi toimimise lepinguga tuleb ühisesse kalanduspoliitikasse integreerida keskkonnakaitsenõuded;

34. rõhutab, et kalandus- ja keskkonnapoliitika peavad olema ühtlustatud, kuid keskkonnaeesmärgid ei tohi olla ühise kalanduspoliitika eesmärkide suhtes ülimuslikud;

ÜKP välismõõde

35. kutsub komisjoni üles edendama ühist kalanduspoliitikat kui ookeanide majandamise poliitilist mudelit ning kaitsma ELi kalandussektori huve piirkondlikes kalandusorganisatsioonides ja säästva kalapüügi partnerluslepingutes ning üldisemalt rahvusvahelistel foorumitel;

36. palub komisjonil tagada, et ühise kalanduspoliitika eesmärgid integreeritakse täielikult ELi seisukohtadesse kõigil rahvusvahelistel keskkonnafoorumitel, nagu bioloogilise mitmekesisuse konventsioon või ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioon (CITES), kus arutatakse mere bioloogiliste ressurssidega seotud küsimusi;

37. on seisukohal, et imporditud mereandide suhtes tuleb kohaldada rangeid keskkonna- ja sotsiaalseid standardeid, mis on sarnased ELis kohaldatavate standarditega;

Äärepoolseimad piirkonnad

38. leiab, et ühises kalanduspoliitikas ei käsitleta piisavalt äärepoolseimate piirkondade erivajadusi;

39. palub komisjonil esitada programm kalanduse ja vesiviljeluse võimalustest, mis on spetsiaalselt kohandatud kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programmiga (POSEI), sarnaselt põllumajandusprogrammile;

40. rõhutab, et ELi ja liikmesriikide toetus väikesemahulise püügiga tegelevate laevastike uuendamisele on nende piirkondade jaoks äärmiselt oluline; palub komisjonil eelkõige kohandada suuniseid püügivõimsuse ja püügivõimaluste vahelise tasakaalu analüüsi kohta (COM(2014)0545) äärepoolseimate piirkondade eripäradega;

41. rõhutab vajadust toetada selektiivseid püügimeetodeid, nagu ankurdatud peibutuspüügivahendid, mida äärepoolseimate piirkondade käsitöölaevastikud kasutatavad;

42. rõhutab, et tuleb tagada vajalikud vahendid, et parandada teaduslikke teadmisi äärepoolseimate piirkondade majandusvööndite kohta;

Kliimamuutused

43. rõhutab, et kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine on ühises kalanduspoliitikas kesksel kohal, et tegeleda kliimamuutuste probleemiga;

44. rõhutab, et on vaja vastupidavamaid ökosüsteeme ja vastupidavamat kalandussektorit;

45. julgustab komisjoni ja liikmesriike suurendama inimressursse ja rahalisi vahendeid kliimamuutustega seotud kalandusteaduse jaoks;

46. kutsub komisjoni üles kavandama kliimamuutustest mõjutatud sektorite jaoks vahendeid ja rahastamisvõimalusi;

°

° °

47. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

SELETUSKIRI

2009. aastal avaldas komisjon rohelise raamatu selle kohta, kuidas ühine kalanduspoliitika peaks tulevikus välja nägema. See avas arutelu reformi üle, mis võeti vastu 2013. aastal.

Praegune komisjoni koosseis esitab 31. detsembriks 2022 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande ühise kalanduspoliitika toimimise kohta. Komisjon peaks hindama ühist kalanduspoliitikat 2022. aastaks, et teha kindlaks, kuidas käsitleda praeguse poliitikaga piisavalt hõlmamata küsimusi, nagu sotsiaalne mõõde, kliimamuutustega kohanemine ja puhtad ookeanid, ning kaaluma selle edasist arengut.

Käesoleva raporti projekti eesmärk on anda poliitilisi suuniseid ühise kalanduspoliitika tulevasteks läbivaatamisteks. Kui see ka ei anna kõiki vastuseid, tõstatab see küsimusi praeguse ÜKP rakendamise kohta, selle kohta, kas ÜKP tänased eesmärgid ja vahendid on endiselt asjakohased praeguste ja tulevaste probleemide lahendamiseks ning kas teatavaid aspekte tuleks reformida, läbi vaadata, kohandada või parandada.

Komisjon on alati suhtunud sellesse poliitikasse terve kriitikaga ja see on olnud poliitika muutmise peamine tõukejõud. Komisjon peaks jätkama poliitika täiendamist, kui see on vajalik.

Raporti pikkusega seotud piirangute tõttu ei olnud võimalik käsitleda ühise kalanduspoliitika kõiki aspekte, mis on hõlmatud ühise kalanduspoliitika alusmäärusega (EL) 1380/2013. Tuli teha valik.

Seetõttu keskendutakse raportis peamiselt kalavarude kaitsele ja kalavarude majandamisele, tuginedes ka viimastel aastatel juba vastu võetud konkreetsetele aruannetele, mis käsitlevad selliseid küsimusi nagu maksimaalne jätkusuutlik saagikus, lossimiskohustus, ÜKP artikli 17 rakendamine ja „tulevased kalurid“. Tehnilisi meetmeid ei ole aga välja töötatud, kuna uus õigusraamistik on üsna hiljutine.

Raport ei hõlma vesiviljelust (mille kohta Euroopa Parlament on just vastu võtnud spetsiaalse resolutsiooni) ega kalandus- ja vesiviljelustoodete turustamist ja töötlemist (mis kuuluvad alusmäärusega samal ajal vastu võetud teise määruse reguleerimisalasse). Selles ei käsitleta ka muid olulisi mõõtmeid, nagu ühise kalanduspoliitika struktuurisammas (EMKFi määruse alusel), kontroll (praegu institutsioonidevaheliste läbirääkimiste alusel) ega Brexiti mõju ELi kalandusele Kirde-Atlandil (mida käsitleti ka hiljutises resolutsioonis).

Raportööri seisukoht

Laskumata konkreetsetesse läbivaatamist vajavatesse meetmetesse, peab tulevane ühine kalanduspoliitika liikuma jäikadelt ja ebarealistlikelt eesmärkidelt praktiliste ja saavutatavate eesmärkide poole.

Viimase kümne aasta jooksul (2010–2020) oleme täheldanud radikaalset muutust: kalavarude majandamises on selgelt määratletud eesmärkide täielikult puudumiselt mindud üle rangetele „poliitilistele“ eesmärkidele, mis püstitati kiirustades 2013. aastal (ühise kalanduspoliitika

viimase reformi aasta), olles teadlikud sellest, et ühelgi inimesel ei olnud sel ajal kõiki vastuseid küsimustele ei nende mõju ega praktilise rakendamise kohta. Kogemused pidid näitama, kas need suudavad tulemusi anda või mitte. Probleem ei seisne mitte ainult selles, et praegu on 2013. aastal kokku lepitud eesmärgid ettenähtud tähtajaks saavutamata, vaid et me avastame ka, et mõnda neist on võimatu saavutada ja teisi on äärmiselt raske ellu viia.

Teadlased tunnistavad, et mereökosüsteemi kõikide kalavarude kasutamine maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tasemel, mille me oleme seadnud eesmärgiks 2020. aastaks, on praktiliselt võimatu. Kõiki kalavarusid, eriti püügipiirkondades, kus püütakse eri liike, ei saa püüda samaaegselt maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tasemel. Ka eesmärk rakendada kogu saagi lossimise kohustus 2019. aastaks, kuigi see on lihtne kontseptsioon, tekitab tänapäeval endiselt suuri raskusi. Maksimaalse jätkusuutliku saagikuse põhimõtte rakendamisel tuleks võtta arvesse tegelikku praktilist olukorda ning sotsiaal-majanduslikku, proportsionaalsuse ja toiduga kindlustatuse mõõdet.

Tulemuseks on kalurite usaldamatus poliitikute suhtes, sest võetud meetmed on sobimatud ja neil puudub kindel teaduslik alus; ühiskonna umbusaldus, kes leiab, et EL ei ole suutnud kokkulepitud tulemusi saavutada, ning ka nördimus kalurite suhtes, sest neid nähakse seaduse rikkujatena.

ELi usaldusväärsus on seatud kahtluse alla. Vaja on realistlikke ja saavutatavaid eesmärke. Kalurid tuleb kaasata. Tulevases ÜKP tuleb taastada ja edendada kalurite (eriti ELi kalurite) elukutse head mainet. See on väärikas ja raske amet, mis annab tarbijatele tervislikku, kvaliteetset ja kestlikku toitu.

Praegused ÜKP eesmärgid keskenduvad liiga palju keskkonnakaalutlustele. Kuigi keegi ei kahtle selles, et heas seisundis kalavarud ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse on majanduslikult elujõulise kalandussektori jaoks vältimatu eeltingimus, ei tohiks unustada asjaolu, et ÜKP eesmärk ei ole mitte ainult rohkem kalavarusid või vähem ülepüütud kalavarusid, vaid ka – või eelkõige – mereandide tootmise maksimaalse jätkusuutliku taseme saavutamine, et tagada toiduga kindlustatus ning kaluritele ja rannikukogukondadele positiivne sotsiaalne ja majanduslik kasu. Seepärast peavad kalandus- ja keskkonnapoliitika olema ühtlustatud, kuid keskkonnaeesmärgid ei tohi olla ühise kalanduspoliitika eesmärkide suhtes ülimuslikud.

Hea valitsemistava, varajane konsulteerimine ja sidusrühmade tõhus kaasamine otsuste tegemisse on eduka poliitika põhielemendid.

Sellega seoses on ELi laevastike ja vesiviljelustootjate konkurentsivõime jaoks äärmiselt oluline tagada võrdsed tingimused teatavatele madalate sotsiaalsete ja keskkonnastandarditega välisriikide laevastikele, mis püüavad kala samas tsoonis koos ELi ettevõtjatega ja turustavad oma tooteid ELi turul.

Samal ajal peame tagama, et EL kaitseks oma kalandussektorite huve ülemaailmsel tasandil oma ookeanide majandamise meetmete raames. ELi kestlikkuse mudeli kaitsmine ja edendamine on ELi sektorite huvide kaitsmisega täiesti kokkusobiv ja peaks käima sellega käsikäes.

ELi kalandus- ja vesiviljelussektor ning kogu mereandide väärtusahel on strateegilised osalejad, kuna neil on ühiskondlik roll tarbijatele kvaliteetse ja tervisliku toidu pakkumisel.

Peame andma neile koha, mida nad väärivad, ja seadma need ELi poliitilises tegevuskavas üldisemalt tähtsale kohale.

Lõpetuseks, äärepoolseimatel piirkondadel on konkreetsed piirangud ja erivajadused, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 349. Ühises kalanduspoliitikas tuleks nende eripärasid ja vajadusi arvesse võtta ning teha vastavad kohandused.